

**A TEJ SZAKMAKÖZI SZERVEZET ÉS TERMÉKTANÁCS
RENDSZERES NYERSTEJ ALAPÁRPOGNÓZISÁNAK
2023-AS KIVEZETÉSÉBŐL SZÁRMAZÓ
JÓLÉTI HASZON MÉRTÉKÉRŐL¹**

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL

2025.11.10.

1. E dokumentum és melléklete azon valószínűsíthető fogyasztói haszon egyszerűsített számszerűsítését mutatja be, amely abból származott, hogy a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács (TSZSZT) 2023 áprilisától felhagyott a nyerstej felvásárlási árára vonatkozó rendszeres árprognózisának készítésével és közzétételével.
2. A TSZSZT említett gyakorlatának megváltoztatását a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) javasolta a tej és tejtermékek piacán lefolytatott gyorsított ágazati vizsgálata nyomán, mivel a szóban forgó árprognózisokat egyenértékűnek tartotta egy, a versenytársak közös döntéseként rendszeresen frissített ajánlással, amely alkalmas magasabb árszint kialakulásának elősegítésére azáltal, hogy igazodási pontként szolgál a piaci szereplők számára.
3. **Az e változásból származó közvetlen fogyasztói haszon az eredmények szerint mintegy 6-12 milliárd forint, vagyis a tej és tejtermékek fogyasztói ennyit takaríthattak meg az ajánlott árak megszűnésének köszönhetően.**² Ennek mértéke a GVH egyes közelmúltban lezárt, jelentősebb versenyfelügyeleti eljárásaiból származó közvetlen fogyasztói haszonhoz fogható.
4. A fogyasztói megtakarítás számszerűsítése a GVH által használt, a nemzetközi legjobb gyakorlatokat követő általános értékelési keretek alkalmazásával történt, amely egyszerűen alkalmazható módszereket használ, miáltal hozzávetőleges, de nem túlzó eredményt ad. Ez a fajta számszerűsítés nem öleli fel az esetleges közvetett és dinamikus hasznokat. Ezen és más hasonló okokból a tényleges fogyasztói haszon (és a társadalmi haszon) meghaladhatja az itt kimutatottat.
5. A számítási módszer nem klasszikus versenyfelügyeleti eljárásokra történő alkalmazása általában gyakorlati akadályokba ütközik, jelen esetben azonban elvégezhető volt egy leegyszerűsített számítás. A bizonytalanságra tekintettel a számítás két változatban készült, melyek mindegyike óvatos feltevésekre támaszkodik a szóban forgó ajánlott árak árfelhajtó hatására vonatkozóan.
6. A bemutatott eredmények rávilágítanak az erősebb versenyből fakadó előnyökre és a versenypártolás fontosságára a fogyasztói jólét növelésében.
7. A számítást a melléklet részletezi.

---

¹ E dokumentum és melléklete a forrás megjelölésével szabadon idézhető és hivatkozható. (A Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács rendszeres nyerstej alapárprognózisának 2023-as kivezetéséből származó jóléti haszon mértékéről, Gazdasági Versenyhivatal, 2025.11.10.)

² 2025-ös értéken. Mintegy 15-30 millió euró, 16-32 millió dollár, 2024-es (átlagos éves) jegybanki árfolyamon számolva.

MELLÉKLET
A SZÁMSZERŰSÍTÉS MÓDSZERE

Tartalom

1. Bevezetés.....	2
2. Módszertani keretek	2
3. Számítás.....	4
3.1. Érintett forgalom.....	4
3.2. Időtartam	5
3.3. Áreltérés.....	6
3.4. Egyéb	6
4. Eredmények.....	7
Függelék: A GVH gyorsított ágazati vizsgálat vonatkozó szövege	8

1. Bevezetés

1. E melléklet annak a valószínűsíthető fogyasztói haszonnak az egyszerűsített számszerűsítését részletezi, amely abból származott, hogy a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács (TSZSZT) 2023 áprilisától felhagyott a nyerstej felvásárlásának alapárára vonatkozó rendszeres árprognózisa készítésével és közzétételével.
2. A változtatást a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) javasolta a tej és tejtermékek magyarországi piacán lefolytatott gyorsított ágazati vizsgálatáról szóló jelentésében.¹ A GVH javaslata mögött az állt, hogy a TSZSZT nyerstej alapárprognózisa az ágazati vizsgálatban feltártak alapján valójában egy, a versenytársak közös döntésén alapuló ajánlott árnak tekinthető, amely alkalmas arra, hogy a piaci szereplők számára igazodási pontként szolgálva elősegítse olyan alap- illetve felvásárlási árak kialakulását, amelyek magasabbak azoknál, amelyek egyébként kialakultak volna.
3. Az árprognózis felépítése kevésbé volt alkalmas valódi előrejelzésre, továbbá az árprognózis létén és felépítésén túl részben a konkrétan előrevetített árszinteket is a TSZSZT-ben meghozott közös döntésekkel határozták meg. Például az alapárprognózisba beépültek egyes késztermékek árainak múltbeli változásai, melyek normál esetben nem befolyásolnák a nyerstej jövőbeli árának alakulását (épp fordítva, a nyerstej ára hathat ki a késztermékek áraira). A prognózist az is befolyásolta, hogy a TSZSZT árbizottságának tagjai milyen árszintet tartottak „reálisnak”. A GVH részletesebb értékelését (a gyorsított ágazati vizsgálati jelentés vonatkozó részeit) a függelék tartalmazza.
4. A GVH nem az alapárprognózis, mint olyan létét és közzétételét kifogásolta, hanem azon változatát, amelyet ajánlott árnak tekintett. A TSZSZT a maga részéről nem az alapárprognózis megszüntetését kommunikálta, hanem annak felfüggesztését és újragondolását. E folyamat részeként a TSZSZT 2023 nyarán a GVH-val is szakmai konzultációt folytatott. Új alapárprognózissal ugyanakkor a GVH egyelőre nem találkozott, és olyan jeleket sem észlelt, amelyek a korábbi gyakorlat folytatására vagy visszatérésére utalnának.²
5. Bár az ágazati vizsgálatok által generált közvetlen fogyasztói haszon értelmezése nem egyértelmű, a megvalósult versenypártolási javaslatokból származó fogyasztói haszon már fogalmilag jól megragadható.

2. Módszertani keretek

6. A számítás a GVH és más versenyhatóságok által is alkalmazott, valamint a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) által ajánlott³ egyszerűsített számszerűsítések (*ex-ante impact assessment*) módszertani kereteit használja fel, amely azon alapul, hogy az erősebb verseny a legtöbb esetben alacsonyabb egyensúlyi árakhoz vezet. Így a verseny indokolatlan korlátozódásából fakadó magasabb árak miatt a fogyasztók anyagi veszteséget szenvednek el, ám ha a GVH közbelépése

¹ Jelentés a tej és tejtermékek magyarországi piacán lefolytatott gyorsított ágazati vizsgálatról, Gazdasági Versenyhivatal, Budapest, 2023.07.13. (AL/60/2023) (gyorsított ágazati vizsgálati jelentés).

https://www.gvh.hu/dontesek/agazati_vizsgalatok_piacelemzesek/agazati_vizsgalatok/vegleges-jelentes-a-tej-es-tejtermekek-magyarorszag-piacan-lefolytatott-gyorsított-agazati-vizsgalatrol

² Ezt megerősítik a TSZSZT észrevételei a GVH későbbi, 2025-ös gyorsított ágazati vizsgálati jelentésének tervezetére (AL/463/2025).

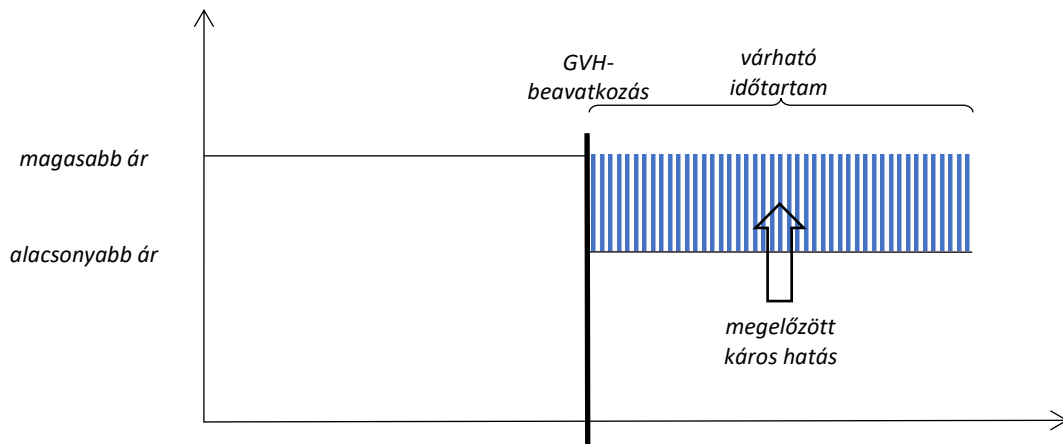
https://www.gvh.hu/dontesek/agazati_vizsgalatok_piacelemzesek/agazati_vizsgalatok/vegleges-jelentes-a-tej-es-tejtermekek-magyarorszag-piacan-lefolytatott-agazati-vizsgalat-eredmenyero

³ Guide for helping competition authorities assess the expected impact of their activities, OECD (2014).

<https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/evaluation-of-competition-interventions/Guide-competition-impact-assessmentENG.pdf>

révén a korlátozás megszűnik, akkor az említett veszteség elmarad, és ez az elmaradt veszteség a GVH közbelépéséből származó fogyasztói haszon, ahogy azt az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra: Megelőzőt fogyasztói veszteség klasszikus versenyfelügyeleti eljárásokban

7. A számítás elvégzéséhez csupán három paramétert kell meghatározni: a versenykorlátozás okozta árkülönbség mértékét, fennállásának hosszát, és az általa érintett forgalom nagyságát.

Közvetlen haszon =

= Megeelőzőt káros hatás =

= Érintett forgalom × Áreltérés × Várható időtartam

8. A klasszikus versenyfelügyeleti eljárások esetében az érintett forgalom a legtöbbször eleve ismert, vagy az eljárás során beszerzett adatokból viszonylag könnyen meghatározható, az árkülönbségre (pl. kartellfelár) és a várható időtartamra vonatkozóan pedig rendelkezésre állnak olyan – végső soron empirikusan megalapozott – alapértelmezett feltevések, melyekkel helyettesíthetik az ügyszpecifikus adatokat, ha ez utóbbiak nem lennének elérhetők. A számszerűsítést továbbá egy adott időszakban lezárt összes releváns eljárásra szokás elvégezni, így az egyes eljárásokra vonatkozó (rész-)számításokban szükségszerűen előforduló véletlen pontatlanságok kiolthatják egymást. Az említett időszak kisebb országok esetén többéves is lehet, az ingadozások mérséklése érdekében.⁴

9. Jelen esetben a versenykorlátozás megszüntetése nem versenyfelügyeleti eljárás révén történt, hanem önkéntes jogkövetéssel, a GVH gyorsított ágazati vizsgálata nyomán megfogalmazott javaslata nyomán. Versenyfelügyeleti eljárásban vizsgálva ugyanakkor az ajánlott áraknak a versenytársak közös döntésével történő meghatározása az esetjog alapján általában a verseny indokolatlan korlátozásának minősülne.^{5 6}

⁴ Az általános keretekről lásd bővebben pl. A GVH működéséből származó jóléti haszon mértékéről (*ex-ante impact assessment*) – Versenykorlátozó megállapodásokkal, erőfölénnyel visszaélésekkel, valamint fúziókkal foglalkozó eljárások, 2019-2024, Gazdasági Versenyhivatal, 2025.01.20. (általános módszertan).

https://www.gvh.hu/gvh/elemzesek/tarsadalmi_haszon/gvh_mukodesebol_szarmazo_ioleti_haszon_mertekerol

⁵ Lásd pl. Kommentár a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvényhez, 180.old. (2.2.4.3. alfejezet) (Budapest, 2014; Szerk.: dr. Juhász Miklós, Ruszthiné dr. Juhász Dorina, dr. Tóth András).

⁶ Jelen számszerűsítés szempontjából közömbös, hogy Magyarországon az élelmiszerekre vonatkozó versenyt korlátozó megállapodásokra különleges mentesítési rendszer van érvényben, mivel egy magatartásnak vagy kiiktatásának a jóléti hatása nem változik meg attól, hogy az általánostól eltérő jogi megítélés alá esik.

10. Ezen az sem változtat, ha számos piaci szereplő nem tartotta magát az ajánlott árakhoz. Az, hogy az ajánlott árat a múltban esetleg nem követték, nem szünteti meg a verseny jövőbeli fenyegetettségét, az ajánlott árak pedig kifejezett követés hiányában is befolyásolhatják az árak alakulását és szintjét a piacon (pl. igazodási pontul szolgálva), az egyébként kialakulónál magasabb árakat eredményezve.

11. Különösen releváns ez jelen esetben, ahol nem klasszikus, eladók közötti, hanem az értéklánc összes szereplőjét tömörítő szerveződés (vagyis a TSZSZT) keretében megvalósuló együttműködésről volt szó, beleértve a felvásárlókat is. A felvásárlók alapesetben nem érdekeltek abban, hogy magasabb felvásárlási áron vegyék át a nyerstejet, viszont az ajánlott árakra hivatkozva a termelők nagyobb nyomás alá helyezhették őket áraik növelése érdekében.

12. Így a képlet paraméterei az eredeti, versenyfelügyeleti eljárásoknál alkalmazott módon voltak azonosíthatók:

- i. érintett forgalom: a Magyarországon felvásárolt, és belföldön maradó nyerstej forgalma;⁷
- ii. a várható további időtartam: az ajánlott árak kivezetését követő két év;⁸
- iii. árkülönbség/felár: a nyerstej magyarországi tényleges (megfigyelt) felvásárlási ára és az ajánlott árak jelenléte melletti (hipotetikus) ára közötti különbség, ügyszpecifikus adat hiányában az alapértelmezett 10% (illetve annak valamilyen hányada, tekintettel a mérsékeltebb hatás lehetőségére).⁹

3. Számítás

3.1. Érintett forgalom

13. A számítás szempontjából releváns forgalom a Magyarországon felvásárolt és belföldön maradó nyerstej forgalma, tehát a hazai előállítású, forgalomba hozott nyerstej exportra nem kerülő része. Bár az árprognózis, vagyis az ajánlott ár az alapárra korlátozódott, az alapár beépül a felvásárlási árakba. Az alapár meghatározott minőségű nyerstej felvásárlási ára.¹⁰ Az ettől eltérő minőség esetén a felvásárló az alapárhoz képest felárakat, illetve levonásokat alkalmaz a tej minőséghez igazodóan, egyfajta árképlet szerint. Hasonlóan képezik az esetleges mennyiségi engedményeket is. Adott felvásárló alapárának alakulását tehát egyéb felvásárlási árai is lekövetik, bár azok időbeli alakulása eltérhet, ha változik a felvásárolt nyerstej minősége vagy mennyiségi összetétele.

14. A különböző felvásárlóknak egymásétól eltérő alapáraik lehetnek (és az ajánlott árak alkalmazásának hiányában alapáraik minden bizonnyal el is tértek). Ha az ajánlott árak miatt magasabb alapárak alakulnak ki a piacon, mint amelyek egyébként kialakultak volna, akkor ugyanilyen arányú különbség lesz a belőlük származtatott felvásárlási árak között is.¹¹ Az alapárprognózis, mint ajánlott ár potenciális hatása ezért a teljes magyarországi nyerstej-felvásárlást érintette.

⁷ Általános módszertan, 3.1.1. rész.

⁸ Általános módszertan, 3.1.2. rész.

⁹ Általános módszertan, 3.1.2. rész.

¹⁰ „Az alapár a 3,6 m/m % zsírtartalmú és 3,25 m/m % fehérjetartalmú, extra minőségi kategóriába sorolt nyerstejre vonatkozik.” (21/2012. (03.01.) sz. TSZSZT elnökségi határozat).

¹¹ Ezt nem befolyásolja az, hogy az ajánlott ár kiterjed-e a minőségi felárakra és levonásokra vagy a mennyiségi engedményekre. Ezek konstrukciójuk alapján nem alkalmasak arra, hogy az alapárak változását semlegesítsék, így rögzítettnek tekinthetők a megfigyelt és a hipotetikus helyzet összevetésekor. Esetünkben az ajánlott ár nem terjedt ki a minőségi felárakra és levonásokra vagy a mennyiségi árengedményekre. „Az alapár nem vonatkozik a külön megegyezés tárgyát képező beltartalmi, mennyiségi és egyéb, a Felek között létrejött megállapodás alapján meghatározott felárakra és levonásra.” (21/2012. (03.01.) sz. TSZSZT elnökségi határozat).

15. A hazai piacra külföldről kerülő, importált nyerstej nem számít ide, hiszen a TSZSZT ajánlott árai a külföldi felvásárlásokat nem érintették, és az általános módszer szerint csak a megállapodásban résztvevők forgalma releváns. Az ajánlott árak piaci hatása ennél szélesebb is lehetett, de leegyszerűsített és óvatos számításunk ettől eltekint.¹² A hazai előállítású nyerstej is csak akkor tartozik az érintett forgalomhoz, ha felvásárolták és a hazai piacon maradt. A fel nem vásárolt nyerstejről nem volt adatunk, de ésszerű a feltevés, hogy azt a felvásárlási árak nem érintették. Az exportra kerülő nyerstej felvásárlási ára ugyan befolyásolhatta a magyarországi fogyasztók által a késztermékekért (tejért és különféle tejtermékekért) fizetett árakat, leegyszerűsített és óvatos számításunk azonban ettől eltekint.

16. Az érintett forgalomra vonatkozó közvetlen adatokkal a GVH nem rendelkezett, de nyilvánosan elérhető adatokból az érintett forgalom becsülhető volt. Az Agrárközgazdasági Intézet (AKI) a vizsgált időszakban havi rendszerességgel közölte az „Agrárpiaci jelentések, Tej és tejtermékek” című kiadványaiban¹³ a magyarországi nyerstej átlagos felvásárlási árait és a vonatkozó mennyiségeket saját széleskörű adatgyűjtése nyomán, melyet miniszteri rendelet alapján végez.¹⁴ A Központi Statisztika Hivatal (KSH) által közölt ún. tejmérleg összefoglaló táblából kiderül továbbá, hogy az elmúlt években a hazai termelés mintegy felét exportálták nyerstej vagy késztermék formájában (és hasonló mennyiséget importáltak).¹⁵

17. A számítás szempontjából releváns forgalmat ezek alapján adott hónapra úgy becsültük, hogy megszoroztuk az AKI által közölt havi átlagos felvásárlási (egység)árat a megfelelő hónaphoz tartozó felvásárlási volumennel, majd ezt az összeget elosztottuk kettővel. Ezután összegeztük a vizsgált időszak hónapjaihoz tartozó eredményeket, megkapva a teljes érintett forgalom becsült értékét.

3.2. Időtartam

18. Arra vonatkozóan nem állt a GVH rendelkezésére konkrét adat, hogy a TSZSZT árprognózisa a GVH javaslatának hiányában mennyi ideig működött volna még a korábbi módon, és fejtett volna ki hatást. Ezért az általános módszernek megfelelően, a versenykorlátozó megállapodásokhoz tartozó óvatos, alapértelmezett kétéves időszakkal (további élettartammal) számoltunk. Ez igen óvatos becslésnek tekinthető, mivel a TSZSZT szervezete és működése, valamint tagjainak ösztönözöttsége stabilnak volt mondható, az árprognózis pedig évtizedes múlttra tekintett vissza. Hosszabb időszak esetén arányosan – illetve a forgalom alakulásától függően – nagyobb eredményt kapnánk.

19. A TSZSZT szerint az alapárprognózis felfüggesztéséről már a gyorsított ágazati vizsgálat jelentéstervezetének megjelenése, tartalmának megismerése előtt döntött.¹⁶ Azonban a gyorsított ágazati vizsgálat megindulása és az alapárprognózissal kapcsolatos adatkérések időben megelőzték a felfüggesztésről hozott döntést, így a verseny korlátozása nem a GVH ténykedését megelőzően, tehát vélhetően nem attól függetlenül szűnt meg.¹⁷

¹² Általános módszertan, A.13. bekezdés.

¹³ <https://www.aki.gov.hu/product-tag/tefelvasarlas/>

¹⁴ 127/2013. (XII. 18.) VM rendelet a piaci árinformációs rendszer és a tesztüzemi információs rendszer működéséről.

¹⁵ KSH STADAT 19.1.1.55. Tejmérleg összefoglaló tábla.

https://www.ksh.hu/stadat_files/mez/hu/mez0056.html

¹⁶ A TSZSZT észrevételei a gyorsított ágazati jelentés tervezetére, 3. oldal.

https://www.gvh.hu/dontesek/agazati_vizsgalatok_piacelemzesek/agazati_vizsgalatok/vegleges-jelentes-a-tej-es-tejtermek-magyarorszag-piacan-lefolytatott-gyorsított-agazati-vizsgalatrol

https://www.gvh.hu/pfile/file?path=/dontesek/agazati_vizsgalatok_piacelemzesek/agazati_vizsgalatok/Termektanacs_eszrevet_ele_230713.pdf1&inline=true

¹⁷ Általános módszertan, A.35. bekezdés.

3.3. Áreltérés

20. Az árkülönbségre vonatkozóan nem állt a GVH rendelkezésére konkrét adat, ezért az általános módszernek megfelelően, első megközelítésben a versenyt korlátozó megállapodásokhoz tartozó áreltérésre vonatkozó óvatos, alapértelmezett 10%-os feltevés használata adódott.

21. A gyorsított ágazati vizsgálati jelentés tervezetére tett észrevételében ugyanakkor a TSZSZT amellet érvelt, hogy az ajánlott árakat a felvásárlók nem alkalmazták.¹⁸ Mivel a GVH nem folytatott le versenyfelügyeleti eljárást, az ajánlott árak követésének mértéke nem került feltérképezésre, ahogy olyan mechanizmusokat is csak általánosságban azonosítottunk, amelyek az ajánlott árak jelenlétében, azok kifejezett átvétele nélkül az árak emelkedésének irányába hatnak.¹⁹ Így nyitott kérdés maradt, hogy az ajánlott árak nem befolyásolták-e az alapértelmezett feltevésnél számottevően kisebb mértékben az alapárakat és azokon keresztül a felvásárlási árakat. Ezért a számítás óvatos természetéből kiindulva az alapértelmezett 10%-os érték helyett annak felével és negyedével (5% és 2,5%), mint lehetséges áreltéréssávvál számoltunk.

22. A 2,5%-os értéket fokozott óvatosságból használtuk, tekintettel arra, hogy míg a GVH versenyfelügyeleti eljárásait magában foglaló egyszerűsített számszerűsítés egyszerre több eljárásra vonatkozik, és így bizonyos lehetséges pontatlanságok ellensúlyozhatják egymást, vagyis nem feltétlenül torzítják az aggregált végeredményt, jelen esetben nem ez volt a helyzet, mivel a végeredmény nem volt hasonló módon aggregált.

3.4. Egyéb

23. A számítást 2025-ben végeztük, ezért az eredményeket 2025-ös értéken fejeztük ki, amihez az eredeti árakat korrigáltuk az éves inflációval, a KSH által közzétett éves fogyasztóiár-indexekkel.²⁰ Az 1. táblázat az érintett forgalom fentiek szerinti becslését foglalja össze.

1. táblázat: Az érintett forgalom becslése

Hónap	Felvásárlási átlagár (Ft/kg)	Felvásárolt mennyiség (kg)	Érintett forgalom folyóáron (Ft)	Érintett forgalom inflációval korrigálva (Ft)
2023.IV.	188,07	105 869	9 955 391 415	12 143 415 685
2023.V.	172,41	108 622	9 363 759 510	11 421 753 236
2023.VI.	161,96	100 281	8 120 755 380	9 905 558 119
2023.VII.	153,17	100 486	7 695 720 310	9 387 107 631
2023.VIII.	151,47	97 099	7 353 792 765	8 970 030 277
2023.IX.	153,57	93 394	7 171 258 290	8 747 377 855
2023.X.	156,73	97 542	7 643 878 830	9 323 872 283
2023.XI.	159,56	95 856	7 647 391 680	9 328 157 197
2023.XII.	161,98	101 657	8 233 200 430	10 042 716 662
2024.I.	164,63	105 244	8 663 159 860	8 984 418 705

¹⁸ A TSZSZT észrevételei a gyorsított ágazati jelentés tervezetére (TSZSZT észrevételek), 3-4. oldal.

¹⁹ A versenyfelügyeleti eljárásokhoz képest a gyorsított ágazati vizsgálatok lefolytatásának időkerete jóval feszítettebb, ennél fogva a GVH tájékoztatói és elemzési lehetőségei is korlátozottabbak, továbbá a gyorsított ágazati vizsgálatok célja nem a versenyjogi jogsértések bizonyítása és értékelése.

Ha a gyorsított ágazati vizsgálat eredményei indokolják, a GVH versenyfelügyeleti eljárást indíthat, ebben az esetben azonban ilyenre nem került sor, mivel a TSZSZT önként változtatott a gyakorlatán.

²⁰ KSH STADAT 1.1.1.1. Főbb ármutatók.

https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara0001.html

Hónap	Felvásárlási átlagár (Ft/kg)	Felvásárolt mennyiség (kg)	Érintett forgalom folyóáron (Ft)	Érintett forgalom inflációval korrigálva (Ft)
2024.II.	164,30	103 073	8 467 446 950	8 781 448 108
2024.III.	166,05	113 632	9 434 296 800	9 784 151 973
2024.IV.	166,16	111 607	9 272 309 560	9 616 157 706
2024.V.	164,73	113 938	9 384 503 370	9 732 512 037
2024.VI.	164,01	104 095	8 536 310 475	8 852 865 322
2024.VII.	164,24	99 512	8 171 925 440	8 474 967 675
2024.VIII.	166,73	101 650	8 474 052 250	8 788 298 354
2024.IX.	173,21	97 832	8 472 740 360	8 786 937 815
2024.X.	182,86	100 793	9 215 503 990	9 557 245 596
2024.XI.	192,17	99 010	9 513 375 850	9 866 163 538
2024.XII.	200,93	106 677	10 717 304 805	11 114 738 192
2025.I.	206,96	111 803	11 569 374 440	11 569 374 440
2025.II.	208,55	104 182	10 863 578 050	10 863 578 050
2025.III.	203,74	117 701	11 990 200 870	11 990 200 870
2023.IV. – 2025.III.	-	-	-	236 033 047 326

Forrás: AKI, KSH, GVH számítás.

24. Eltérés az általános módszertől, hogy a kimutatott haszon összegét nem vetettük össze a GVH költségvetésével, mivel a számítás egyedi esetre vonatkozott (nem pedig valamely általános GVH-tevékenységre), és nem a GVH intézkedéséről volt szó (bár a GVH kezdeményezte). Tehát nem egyfajta társadalmi befektetési kontextusban vizsgáldtunk, így társadalmi diszkontrátát sem alkalmaztunk. A fogyasztói haszon összegére vonatkozó eredményeink ezért hétköznapi módon is értelmezhetők.

4. Eredmények

25. Ha az előzőekben tárgyalt feltevéseink helyesek, akkor mintegy 6-12 milliárd forint fogyasztói megtakarítás származott a TSZSZT gyakorlatának megváltoztatásából (2025-ös értéken, lásd 2. táblázat).

2. táblázat: Kimutatott fogyasztói haszon az alapárprognózis felfüggesztését követő két évben

2,5%-os áreltérés esetén	5 901
5%-os áreltérés esetén	11 802

Megjegyzés: 2023.04.01. és 2025.03.31. között. Millió Ft, 2025-ös értéken.

Megjegyzés

26. E számszerűsítés részét képezi a GVH saját tevékenysége és a verseny társadalmi haszna kimutatását célzó programjának. Mivel a mostani számítás egyetlen versenypártolást érint, összevonása az adott időszakhoz tartozó, a GVH versenyfelügyeleti eljárásait magában foglaló egyszerűsített számszerűsítéssel azt a téves benyomást kelthetné, hogy ez utóbbi tárgya kibővült a versenypártolással, és eredménye annak egészét lefedi. A módszertani egyezésekre tekintettel ugyanakkor ésszerű az eredmények egymás mellé állítása. Ha a TSZSZT gyakorlatának GVH által javasolt megváltoztatása is szerepelne a legújabb, 2019-2024-re vonatkozó GVH *ex-ante impact assessment*-ben, akkor a kimutatott közvetlen fogyasztói haszon szempontjából a jelentősebb tételek közé tartozna.

Függelék: A GVH gyorsított ágazati vizsgálat vonatkozó szövege²¹

Ágazati vizsgálati jelentés 5-6. oldal:

1. Nyerstej alapárprognózis felülvizsgálata

A GVH javasolja a Tej Szakmaközi Szervezet és TermékTanács által alkalmazott nyerstej alapárprognózis módszertanának felülvizsgálatát. A módszertan egy olyan árképletben alapul, amelynek egyes elemei 2023-ban tovább növelhetik a tejtermékek áremelkedését, ezzel fűtve az inflációt. A GVH javaslata nyomán 2023 májusában a TermékTanács elkezdte a nyerstej alapárprognózis felülvizsgálatát, a régi módszertan szerint számított alapárprognózis közzétételét pedig felfüggesztette. A GVH javaslata a magyar fogyasztókat és a magyar termelőket is védi, a revízió ugyanis nem csak az infláció mérséklődéséhez, hanem a hazai tejtermelők versenyképességének erősítéséhez is hozzájárulhat. [Kiemelés az eredetiben.]

A GVH e megállapítását az árprognózis egyes elemeinek, gyakorlati működésének áttekintése, illetve az ágazati vizsgálatban elvégzett számítások, elemzések által is igazolt azon piaci fejlemények támasztják alá, miszerint a nyerstej átadási ára hazánkban 2021 második felétől kezdődően elszakadt a termelési költségektől, azoknál meredekebben és nemzetközi összehasonlításban is jelentős mértékben emelkedett. Tekintettel arra, hogy a tejtermékgyártók (tehát a feldolgozók) termelési költségeinek hozzávetőlegesen 70%-át a felhasznált nyerstej költsége teszi ki, ez az áremelkedés a feldolgozók által érvényesített átadási árakba is beépült. Ezek a magasabb átadási árak pedig magasabb fogyasztói árakhoz vezettek, mivel az ágazati vizsgálat során elvégzett árelemzések alapján általánosságban megállapítható, hogy kiskereskedelmi szinten a fogyasztói árak szorosan követték a beszerzési árak alakulását.

Ágazati vizsgálati jelentés 76-78. oldal:

A TermékTanács által készített alapárprognózis

A TermékTanács Elnöksége 2011 óta Önszabályzó (Szakmaközi) Megállapodásban (a továbbiakban: Megállapodás) közzéteszi az adott kvótaévi nyerstej alapárára vonatkozó, időszakonként felülvizsgált prognózisát, mivel álláspontja szerint a prognózis közzététele hozzájárul a piaci egyensúly fenntartásához, a stabilabb szerződéses viszonyok kialakulásához, valamint javítja a piac átláthatóságát. A Megállapodáshoz csatlakozó piaci szereplők számára az Elnökség javasolja *„elfogadni és a szerződésekbe belefoglalni, hogy a tejágazat szereplői úgy alakítják a nyerstej felvásárlás elszámoló árát, hogy az éves átlagos viszonylatban az Elnökség által közzétett javasolt alaptól a szerződésekben legfeljebb +/- 2,5%-kal térnek el az évközi piaci változások függvényében.”*²² [Dőlt az eredetiben.]

Az Elnökség által elfogadott Megállapodáshoz való csatlakozás nyílt és önkéntes, a piaci szereplők önállóan dönthetnek a csatlakozásról, melyet írásbeli nyilatkozatukkal tehetnek meg. 15 piaci szereplő csatlakozott eddig a Megállapodáshoz, amelyből jelenleg 11 végez aktív tejpiacon tevékenységet.²³

²¹ Jelentés a tej és tejtermékek magyarországi piacán lefolytatott gyorsított ágazati vizsgálatról, Gazdasági Versenyhivatal, Budapest, 2023.07.13. (AL/60/2023) (gyorsított ágazati vizsgálati jelentés).

https://www.gvh.hu/dontesek/agazati_vizsgalatok_piacelemzesek/agazati_vizsgalatok/vegleges-jelentes-a-tej-es-tejtermekek-magyarorszag-piacan-lefolytatott-gyorsított-agazati-vizsgalatrol

²² <https://tejtermek.hu/cikkek/szabalyzatok/2021-februar-8-tol-hatalyos-alapszabaly> (letöltve: 2023. április 14.)

²³ <https://tejtermek.hu/mi-az-alapar> (letöltve: 2023. április 14.)

A Terméktanács szerint a Megállapodás alapvető célja, hogy a tejpiacra ne legyen jellemző a gyors, drasztikus árváltozás következtében kitörő pánik és piaci zavar, amely a termelés csökkenését, állatok vágóhidra küldését, telepek felszámolását és munkahelyek csökkenését okozhatná.²⁴

Az alapárát az Elnökség minősített (minimum 66%-os) többséggel fogadja el. Az Elnökség által létrehozott Árbizottság negyedévente felülvizsgálja az éves alapár realitását a piaci viszonyok figyelembevételével, és amennyiben indokolt, javaslatot tesz a módosításra.

Az alapárprognózis a nyerstej egy évre előre megadott prognosztizált ára, ami a következő év árváltozásainak centrumaként értelmezett átlagárként várható. A prognosztizált alapár az AKI által hivatalosan gyűjtött (historikus) nyerstej átlagár változásának kivételése az alapár éves átlagára (a későbbiek során az előző évben közzétett éves alapárra), figyelembe véve a főbb tejtermékek (1,5%-os és 2,8%-os zsírtartalmú tej, trappista sajt) kiskereskedelmi forgalomban bekövetkezett fogyasztói árváltozását, valamint a főbb takarmánynövények (kukorica, napraforgó) piacán bekövetkezett árváltozást. Az alapárprognózisban emellett jelentős szerepet kapnak az ún. környezeti indexek, amelyek az árbizottsági tagok szavazati alapján 0,9 és 1,1 közötti szorzókat jelentenek, tehát csökkenthetik vagy növelhetik a prognosztizált alapárát.

Az éves alapárát negyedévente felülvizsgálja az Árbizottság, és korrekciókat hajt végre az euróárfolyam éves alakulása, a hivatalos brüsszeli EU-27 éves tej átlagár-változása, a LTO ár²⁵ időszaki árváltozása, illetve az olasz piaci spot ár időszaki változása alapján. Emellett ebben az esetben is van egy szubjektív faktor (gazdasági környezeti index).²⁶

Ami az alapárprognózis elkészítéséhez használt adatköröket illeti, a GVH-hoz benyújtott adatszolgáltatásban foglaltak alapján a Terméktanács saját szakmai adatgyűjtéssel nem rendelkezik, azonban más hatóságok, szervek által gyűjtött adatokból készít kimutatásokat, grafikonokat, elemzéseket. Ezeket havi rendszerességgel saját honlapján publikálja (például piaci helyzetelemzés, piaci és áradatok bemutató grafikonok) vagy megküldi tagjainak. Valamennyi Magyarország területén működő tejfeldolgozó, nyers tehéntej kivitellel foglalkozó tejtermelő, nagykereskedelemmel foglalkozó tejágazati szereplő, valamint – nettó 25 millió Ft tejértékesítésből származó árbevétel feletti – tejkereskedő köteles a jogszabályban rögzített adattartalmú adatszolgáltatást teljesíteni.²⁷ Az adatszolgáltatás havi rendszerességű, kiskereskedőknek háromhavi rendszerességgel áll fenn adatszolgáltatási kötelezettsége. Az alapanyag adatokat az AKI, a késztermék adatokat a NÉBIH részére kell megküldeni, az adatok feldolgozását – a Terméktanács szakmai ellenőrzésével – a NÉBIH végzi. Az összesített adatokat és az átlagadatokat a NÉBIH havonta küldi meg a Terméktanács részére. Ezen adatok a Terméktanács honlapján kerülnek közzétételre.

A Terméktanács által kidolgozott alapárprognózis versenyjogi szempontból gyakorlatilag egy a hazai tejtermelők részére közzétett, a nyerstej átadási árának mértékére vonatkozó, nyilvános szakmai árajánlás. Ugyanakkor ettől az ajánlástól a megállapodáshoz önként csatlakozó tagok csupán minimális mértékben (+/- 2,5% sávban) térhetnek el, továbbá a Terméktanács más tagjai számára is árcentrumként, horgonyként szolgálhat, tehát hatása lényegesen nagyobb lehet, mint a csatlakozottak köre.

Az alapárprognózishoz kapcsolódó módszertan versenyjogi szempontból felülvizsgálatra szorul, főként magas inflációs környezetben. Egyrészt, egyes tejtermékek (tej, trappista sajt) kiskereskedelmi forgalomban megfigyelhető fogyasztói árainak előző évi változása is befolyásolja a nyerstej árszintjére

²⁴ <https://tejtermek.hu/mi-az-alapar> (letöltve: 2023. április 14.)

²⁵ <https://www.zuivelnl.org/en/milkprices/historic-overview> (letöltve: 2023. április 14.)

²⁶ <https://tejtermek.hu/download/603/alapar-modszertanpdf> (letöltve: 2023. április 14.)

²⁷ A Terméktanácsnál működő piaci jelentéstételi kötelezettségről szóló piacszervezési intézkedés kiterjesztéséről szóló 4/2020. (II. 28.) AM rendelet.

vonatkozó tárgyevi ajánlást. Ezen keresztül a prognózis módszertana jelenlegi formájában közvetlenül összekapcsolja a fogyasztói árak múltbeli emelkedését a nyerstej árának javasolt emelésével. Ez pedig olyan piaci környezetben, amikor kifejezetten magas az infláció és az élelmiszertermékek fogyasztói árai meredeken emelkednek, magával húzhatja a nyerstej árának nagyobb mértékű jövőbeli emelkedését. Látni kell ezzel együtt azt is, hogy a nyerstej árának emelkedése – amint az a fenti elemzések alapján már rögzítésre került – a tejtermékek értékláncának valamennyi szintjén beépül a termékek árába és áremelkedésekhez vezet. Másrészt, hasonló a helyzet a nyerstej árak előző évi változásának szerepeltetésével is a képletben. Ez szintén permanens inflációt idézhet elő, hiszen, ha a megelőző évben magas volt a nyerstej árak emelkedése, akkor a következő évben is növekedést fog prognosztizálni a képlet, amely így beépül a piaci várakozásokba. Harmadrészt, a szubjektív környezeti indexekkel mesterséges módon növelhető az előrejelzés. A Terméktanács adatszolgáltatása alapján 2019 óta egyik környezeti index értéke sem volt 1 alatti, tehát ezekkel a szubjektív tényezőkkel növelhető volt a prognosztizált nyerstej ár. Végezetül érdemes megemlíteni, hogy a tehenészetek legnagyobb költségelemét, (az összköltségük több mint felét kitevő) takarmány árát mindössze 15%-os súllyal szerepeltetik az árképletben.

A fentiekre figyelemmel a GVH két szempontot javasol megfontolásra az árképlet felülvizsgálatakor. Egyrészt, az árképlet már középtávon is a hazai tejtermelők versenyképességének romlásához vezet, ha az egyensúlyinál magasabb nyerstej árakat eredményez és a kiskereskedelmi szektort az olcsóbb import tejtermékek beszerzésére ösztönzi. Ezt támasztja alá, hogy 2022 decemberében pl. már Franciaországban is olcsóbb volt a nyerstej ára, mint Magyarországon. Másrészt, az árképlet permanens áremelkedést, tehát magasabb fogyasztó árakat eredményez a tejtermékek körében, és ezzel fűtheti az inflációt is.